

Öğretmen Adaylarının Hizmet Öncesi Eğitimlerinde Gördükleri Eksiklikler ve Çözüm Önerileri¹

Ayşenur Büyükgöze Kavas², Aslı Bugay³

Özet

Bu araştırma, öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimleri sırasında karşılaştıkları eksikliklere ve bu eksikliklere yönelik çözüm önerilerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği bölümlerine devam etmekte olan 66 kadın (%57.4) ve 49 erkek (%42.6) olmak üzere 115 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerinin hizmet öncesi eğitimlerine ilişkin görüşleri araştırmacılar tarafından geliştirilen ve açık ve kapalı uçlu olmak üzere toplam 15 sorudan oluşan “Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Değerlendirme Formu” kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmada elde edilen nitel veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak iki farklı araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanmış ve sınıflandırılmıştır. Bulgular kısaca, öğrencilerin derslerindeki materyal kullanımını yeterli düzeyde görmediklerini, okul deneyimi derslerinin ve öğretmenlik uygulamalarının sayısını oldukça az bulduklarını ve alanda yeterli düzeyde pratik yapamadıklarını göstermektedir. Öğretmenlik uygulamalarının artırılması, hizmet öncesi eğitimleri sırasında aldıkları derslerin mezuniyet sonrası için yeterli olacak şekilde düzenlenmesi ve seçmeli derslerin artırılması öğrencilerin belirttikleri çözüm önerilerinin başında gelmektedir.

Anahtar Sözcükler: Hizmet öncesi eğitim, Öğretmen adayları, Öğretmenlik uygulaması

Perceptions of Prospective Teachers about Deficiencies of Pre-Service Teacher Education and Suggestions

Abstract

The purpose of the present study is to determine (a) the perceptions of prospective teachers about deficiency of their education and (b) the suggestions of students' about how to improve pre-service teacher education program. The sample of the study consisted of 115 (66 female, 49 male) undergraduate students from different departments of Faculty of Education of Middle East Technical University. The perceptions of the students were gathered by the “Pre-service Teacher Education Evaluation Form” which was composed of 15 open-ended and closed-ended questions. The form was developed by the researchers. Content analysis method was used to assess the obtained data and they were coded and classified by two different researchers. The results of the study revealed that students did not view material using in their courses and school practicum courses enough to develop their teaching skills. Suggestions can be summarized as the number and the quality of the practicum courses and elective courses should be increased.

Keywords: Pre-service teacher education, Prospective teachers, Field practice.

¹ Bu makale, 18–20 Haziran 2007 tarihinde Çukurova Üniversitesi'nde düzenlenen III. Ulusal Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi'nde sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

² Araş. Gör., Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ankara.
E-posta: baysenur@metu.edu.tr

³ Araş. Gör., Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ankara.
E-posta: bugay@metu.edu.tr

Giriş

Nitelikli eğitimin pek çok ögesi vardır ve bunlar içinde en önemli faktörlerden biri de öğretmendir. Öğretmenlik, bir ulusun geleceğini hazırlama sorumluluğunu taşıyan önemli uzmanlık alanlarından biri olarak görülmektedir. Çünkü öğretmenler, eğitim süreci içinde yeni kuşakların yetiştirilmesinde oldukça etkin bir rol oynarlar (Gürsoy, 2003). Günümüzde artık nitelikli insanın nitelikli bir eğitim ile gerçekleştirilebileceği ve nitelikli bir eğitimin de nitelikli bir öğretmen gerektirdiği genel olarak kabul görmektedir (Gürbüzürk ve Genç, 2004).

Milli eğitimin amaçlarını gerçekleştirmede öğretmenlere şüphesiz önemli roller düşmektedir. Geleneksel anlamda öğretmen, bilginin kaynağı ve tek aktarıcısı iken günümüzde ise öğrencilere öğrenmenin yollarını öğreten bir konuma gelmekte ve öğretmenin öğrenme-öğretme ortamında sürekli değişen rolünün önemi gittikçe artmaktadır. Öğretmenlerden beklenen bu yeni rollerin geliştirilmesi için öğretmen eğitimi programlarının yeni gelişmeler doğrultusunda güncellenmesi gerekmektedir (Kudu, Özbek ve Bindak, 2006).

Öğretmenlik mesleğine ilişkin araştırmalar, son yıllarda eğitim araştırmalarının önemli konu başlıklarından biri haline gelmiştir. Günümüzde öğretmen yetiştirmede nicelik sorunu büyük ölçüde çözülmüş olmakla birlikte öğretmenlerin nitelikli yetiştirilemediği üzerinde tartışmalar artmıştır (Kavcar ve Sezgin, 2003). Eğitim sisteminin temel ve göz ardı edilemez ögesi olan öğretmenlik, toplumu tüm yönleriyle etkileme gücüne sahip mesleklerin başında gelmektedir, dolayısıyla taşıdığı sorumluluk, toplumsal beklentiler ve kazanılması gereken özellikler dikkate alındığında, öğretmenliğin herkes tarafından yapılamayacak bir meslek olduğu kolayca anlaşılabilir. Öğretmen adaylarının seçimi, hizmet öncesi eğitimleri ve atanma öncesinde yeterli formasyona sahip olup olmadıklarının tespiti burada önem kazanmaktadır (Şimşek, 2005).

Öğretmen adaylarının yaşadığımız çağın ve içinde bulunduğumuz toplumun niteliklerine ve ihtiyaçlarına uygun olarak yetiştirilmesi gerekir. Öğretmenlerin rollerini en iyi şekilde yerine getirebilmeleri için öncelikle alanlarında iyi yetişmiş olmaları gerekmektedir. Öğretmenin niteliği hizmet öncesi eğitimde kazanacağı alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve kazanılan genel kültür bilgisiyle şekillenmektedir (Özkan, Albayrak ve Berber, 2005). Bu da üniversite eğitimi sırasında etkili ve yeterli düzeyde alan derslerini almış olmalarını, gerekli laboratuvar olanaklarından yararlanmaları, derslerde gerekli öğretim teknolojileri ve materyalleri kullanmaları ve gerekli okul deneyimini dersler aracılığı ile kazanmalarıyla mümkün olabilecektir. Dolayısıyla, öğretmen niteliğini yükseltmek ancak hizmet öncesi öğretmen yetiştirme çalışmalarına verilecek önem ile mümkün olacaktır.

Bu çalışma ilgili literatüre katkı sağlaması yanında, öğretmenlik mesleğine yönelik yeni düzenlemelere kaynaklık etmeyi amaçlaması bakımından da önem taşımaktadır. Araştırmanın amacı, 1) öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimleri sırasında aldıkları okul deneyimi 1, okul deneyimi 2 ve öğretmenlik uygulaması derslerinde karşılaştıkları eksiklikler, 2) hizmet öncesi eğitim süresince aldıkları

derslerde öğretim teknolojileri ve materyal kullanımına ilişkin karşılaştıkları eksiklikler, 3) hizmet öncesi eğitim süresince sunulan laboratuvar olanaklarına ilişkin karşılaştıkları eksikleri belirlemek ve 4) bu çerçevede görülen eksikliklere getirilebilecek çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Belirlenen bu amaçlar çerçevesinde şu sorulara cevap aranmaktadır:

- Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin öğrencilerin görüşleri nelerdir?
- Öğrencilerin aldıkları derslerde öğretim teknolojileri ve materyal kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?
- Öğrencilerin aldıkları derslerde laboratuvar kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?
- Öğrencilerin, öğretmen eğitimi konusunda karşılaştıkları eksiklikler nelerdir?
- Öğrencilerin, öğretmen eğitimi konusunda eksikliklerin giderilmesine yönelik çözüm önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Grubu

Araştırma grubu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği bölümlerine devam etmekte olan 115 (66 kadın, 49 erkek) son sınıf öğrencisinden oluşmaktadır (Tablo 1). Bu betimsel çalışma kapsamında katılımcılara amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi (Yıldırım ve Şimşek, 2006) kullanılarak ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 23.8'dir (SS = .43).

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin bölümlere göre dağılımı

Bölümler	n	%
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü	5	4.3
İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği	32	27.8
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	62	53.9
İngilizce Öğretmenliği	9	7.8
Okul Öncesi Öğretmenliği	7	6

Veri Toplama Araçları

Çalışma kapsamında veri toplama aracı olarak “Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Değerlendirme Formu” kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından ilgili literatürden ve uzman görüşünden yararlanılarak geliştirilen değerlendirme formu eğitim fakültesi öğrencileri tarafından öğretmen yetiştirilmesinde görülen eksiklikler ve bu eksikliklerin giderilmesine yönelik çözüm önerilerine ilişkin açık uçlu ve kapalı uçlu toplam 15 sorudan oluşmaktadır. Ayrıca, katılımcılara ait

cinsiyet, yaş ve bölüm gibi kişisel bilgilerin elde edilmesi amacıyla kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

İşlem

Araştırmada kullanılan değerlendirme formu ve kişisel bilgi formu öğrencilere sınıf ortamında uygulanmıştır. Araştırmacılar tarafından öğretim elemanlarından uygulama için randevu alındıktan sonra belirlenen saatlerde sınıflara girilerek öğrencilere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş ve uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Uygulama süresinin yaklaşık 20 ile 30 dakika arasında değiştiği gözlenmiştir.

Verilerin Analizi

Betimsel amaçlı ve nitel bir çalışma özelliği taşıyan bu araştırma kapsamında açık uçlu sorularla elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirip anlaşılır bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Buna göre veriler öncelikle iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı okunarak kodlanmış ve ortak kategoriler altında toplanmıştır. Araştırmacılar arasındaki tutarlılık .90 olarak hesaplanmıştır. Kategorilerin dağılımına ilişkin sıklık (frekans) ve yüzdeler tablolar halinde sunulmuştur.

Bulgular

Eğitim fakültesi öğrencilerinin kendi eğitimlerinde gördükleri eksiklikler ve çözüm önerileri hakkındaki görüşlerini araştıran bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular araştırma sorularına paralel olarak alt başlıklar halinde aşağıda sunulmuştur.

Öğrencilerin aldıkları okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamalarına yönelik derslere ilişkin görüşleri

Öğretmen adaylarının eğitimleri sırasında aldıkları okul deneyimi dersleri ve öğretmenlik uygulamaları çalışmaları, öğrenilen teorik bilgi ve becerilerin pratiğe dönüştürülmesi açısından oldukça önemlidir. Yapılan çalışma kapsamında, öğrencilerin aldıkları okul deneyimi derslerinin genel olarak kendilerine gerekli tutum ve bakış açısını kazandırdığını belirtmiş ancak derslerin sayısı ve niteliğini öğrencilerin %59.1'ü yeterli bulduğunu belirtirken, %40.9'u yetersiz bulduğunu belirtmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Okul deneyimi derslerinin yeterliliğine yönelik görüşler

n		%
Yeterli	68	59.1
Yetersiz	47	40.9
Toplam	115	100

Tablo 3. Öğretmenlik uygulamasının yeterliliğine yönelik görüşler

n		%
Yeterli	27	23.5
Yetersiz	88	76.5
Toplam	115	100

Ayrıca, öğrencilerin çoğunluğu (%76.5) hizmet öncesi eğitimleri sırasında aldıkları öğretmenlik uygulamaları derslerini saat ve içerik bakımından mezuniyet sonrası için yeterli görmediklerini ve gerekli öğretmenlik becerilerini kazandırması açısından oldukça kısıtlı bulduklarını ifade etmişlerdir (Tablo 3).

Öğrencilerin aldıkları derslerde öğretim teknolojileri ve materyal kullanımına ilişkin görüşleri

Öğrencilerin mezuniyet sonrası kendi derslerinde gerekli materyalleri kullanabilmeleri ve öğretim teknolojilerinden yararlanabilmeleri için öncelikle kendilerinin bunları nasıl kullanılacağına ilişkin bilgi ve beceriyi kazanmış olmaları gerekmektedir. Bu ise ancak öğrencilerin hizmet öncesi eğitimleri sırasında aldıkları derslerde yeterli düzeyde öğretim teknolojilerinden yararlanmaları ve gerekli materyalleri kullanmaları ile mümkün olmaktadır. Bu kapsamda öğrencilerin yarısından fazlası (%60) kendi aldıkları derslerdeki tepegöz, video, projektör... vb. kullanımını yeterli bulduklarını belirtmişlerdir (Tablo 4).

Tablo 4. Derslerde materyal kullanımının yeterliliğine yönelik görüşler

n		%
Yeterli	69	60
Yetersiz	45	39.1
Toplam	114	99.1

Öğrencilerin aldıkları laboratuvar derslerine ilişkin görüşleri

Özellikle fizik, kimya, biyoloji, fen bilgisi ve matematik branşlarındaki öğretmenlikler başta olmak üzere, hizmet öncesi eğitimde öğretmen adaylarının niteliği açısından teorik düzeyde ve uygulamalı olarak laboratuvar derslerini almaları gerekmektedir. Bunun için, eğitim fakültelerinin donanımlı laboratuvar olanaklarına ve nitelikli öğretim elemanlarına sahip olması bir ön koşul olarak karşımıza çıkmaktadır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yapılan bu çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğu (%68.6) laboratuvar derslerini gerekli bilgi ve becerileri kazandırması açısından yeterli bulduklarını belirtmişlerdir (Tablo 5).

Tablo 5. Laboratuvar derslerinin yeterliliğine yönelik görüşler

n		%
Yeterli	79	68,6
Yetersiz	36	31.4
Toplam	115	100

Öğrencilerin, öğretmen eğitimi konusunda karşılaştıkları eksikliklere ilişkin görüşleri

Yapılan çalışma kapsamında öğrencilerin hizmet öncesi eğitimlerine ilişkin ne tür eksikliklerle karşılaştıkları ve gözlemedikleri aşağıdaki tabloda sıklık ve yüzdeleri belirtilerek verilmiştir.

Tablo 6. Hizmet öncesi eğitimde öğrenciler tarafından görülen eksiklikler

	n	%
Eğitimin yetersizliği	46	40
Uygulamanın (pratik) yetersizliği	43	37.3
Eğitim derslerinin az olması	39	33.9
Teorik bilginin çok fazla olması	38	33
Alan derslerinin yetersizliği (Mat. ve Fen alanında)	23	20
Derslerin anadilde olamaması	17	14.7
Eğitim fakültelerine fazla öğrenci alma	16	13.9
Öğretmenlik mesleğine uygun kişilerin seçilmemesi	13	11.3
Derslerle ilgili materyal kullanımının azlığı	12	10.4
Ezbere dayalı eğitimin olması	9	7.8
Materyal yapma dersinin azlığı	8	6.9
Müfredatın okullarla uyuşmaması	5	4.3
Uygulama öğretmenlerinin her zaman kaliteli olmaması	4	3.4

Öğrencilerin %40'ı hizmet öncesinde aldıkları eğitimi mezuniyet sonrası için yeterli görmemekte, % 37,3'ü uygulama olanağı sağlayan ders sayısını yetersiz bulmakta, % 33,9'u eğitim derslerinin sayısını az bulmakta ve % 33'ü teorik bilgi yükünü gereğinden fazla bulduğunu belirtmektedir.

Öğrencilerin, hizmet öncesi eğitimdeki eksikliklerin giderilmesine yönelik çözüm önerileri

Yapılan çalışma kapsamında öğrencilere eğitimleri ile ilgili olarak ne tür düzenlemelerin, değişikliklerin ve iyileştirmelerin yapılması gerektiği sorulmuş ve öğrencilerin cevapları aşağıdaki tabloda sıklık ve yüzdelerine göre sıra ile verilmiştir (Tablo 7).

Tablo 7. Öğrenciler tarafından önerilen çözüm önerileri

	n	%
Öğretmenlik uygulamalarının sayısının artırılması	63	54.7
Ders içeriklerinin günümüz koşullarıyla uyuşması	48	41.7
Okul Deneyimi derslerinin artırılması	39	33.9
Seçmeli derslerin sayısının artırılması	37	32.1
Laboratuvar derslerinin artırılması	34	29.5
Derslerde öğrenilen teorik bilgilerin uygulamaya dönüştürülebileceği ortamların sağlanması	34	29.5
Tezsiz yüksek lisans formasyonun kaldırılması	31	26.9
Öğrencinin ders yükünün azaltılması	26	22.6
Uygulamaların iyileştirilmesi	22	19.1
Eğitimle ilgili derslerin son yıllara sıkıştırılmaması	19	16.5
Öğrenci sayısını azaltmak	19	16.5

Tablo 7(Devamı). Öğrenciler tarafından önerilen çözüm önerileri

Sadece eğitim fak. Mezunlarının öğretmen olabilmesi	16	13.9
Mesleğin öğrencilere sevdirmesi ve özendirilmesi	15	13
Öğrenci merkezli eğitimin olmalı	12	10.4
Eğitim fakültesinin statüsünün iyileştirilmesi	5	4.3
Öğrencilerin kişisel gelişimlerine yardımcı olmak	3	2.6
Toplumun öğretmenlik mesleğine bakış açısının iyileştirilmesi	3	2.6

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 54.7'si öğretmenlik uygulamalarının sayısının artırılmasını, %41.7'si üniversitede aldıkları ders içeriklerinin ülkemiz ve günümüz koşulları ile daha fazla ilişkilendirilmesini, % 33.9'u okul deneyimi derslerinin artırılmasını ve % 32.1'i hizmet öncesi eğitimde seçmeli derslerin sayısının artırılmasını önermektedir.

Tartışma

Bir ülkenin gelişip ilerlemesinde yetişmiş insan gücü oldukça önemli bir yere sahiptir. Bunun bilincinde olan ülkeler, eğitimin kalitesini artırmak için büyük çabalar sarf etmektedir. Bu çabalar, çoğunlukla öğretim programlarını iyileştirme, okul ve sınıf ortamının standartlarını yükseltme, öğrenme ortamında eğitim-öğretim teknolojilerinden etkili bir şekilde yararlanma, uygun öğretim yöntemleri geliştirme ve tüm bunları uygulayacak olan öğretmenlerin eğitimi üzerinde yoğunlaşmaktadır (Kaya ve Büyükkasap, 2005).

Ülkemizde ise, öğretmen yetiştirme görev ve sorumluluğu yüksek öğretim düzeyinde eğitim fakültelerine verilmiştir. Eğitim sisteminin temel öğelerinden biri olan öğretmenin diğer öğelere göre öğrencileri etkileme gücü daha fazladır. Eğitimin kalitesini artırmak için öğretmenlerin daha nitelikli yetiştirilmesi gerekir. Nitelikli öğretmen yetiştirebilmek için de öğretmen adaylarının gelişimini etkileyen faktörler araştırılarak olumsuzluklar var ise bunlara çözüm aranmalıdır. Dolayısıyla yapılan bu çalışmada öncelikle öğrencilerin kendi hizmet öncesi eğitimlerinde gördükleri eksiklikleri ve çözüm önerilerini belirlemek amaçlanmıştır.

Betimsel amaçlı ve eğitim fakültesi öğrencilerinin eğitimleri sırasında gördükleri eksiklikleri ve çözüm önerilerini değerlendirmek amacıyla yürütülen bu çalışma kapsamında elde edilen en önemli bulgu, öğrencilerin hizmet öncesi eğitimde edindikleri teorik bilgiyi sınıf içi ve sınıf dışı uygulamalarda kullanma imkanı sağlanmasını istemeleridir. Özkan, Albayrak ve Berber 'in de (2005) vurguladığı gibi öğretmen adaylarının edindiği bilgi ancak uygulama etkinlikleri ile değer kazanabilir. Okullarda uygulamanın okul deneyimi 1, okul deneyimi 2 ve öğretmenlik uygulamaları dersleri çerçevesinde ve üç aşamada yapılması öngörülmektedir. Okul deneyimi 1 ve 2 derslerinin içeriği daha çok öğretmenlik mesleği hakkında gözlem yapma ve gözlemlerin raporlaştırılması ile ilişkilidir. Buna karşın öğretmenlik uygulamaları dersi kapsamında ise öğreticilik söz konusudur (Kiraz, 2002). Hizmet öncesi öğretmen yetiştirme programlarında okul uygulamalarının en önemli işlevi mesleğin tanıtılması ve bu doğrultuda katılımcı işbirliği ile okullarda görevli uygulama öğretmenlerinin aday öğretmenlerin mesleki

gelişimlerine katkıda bulunabilmesidir. Öğretmen adaylarına akademik eğitimle öğrenilen bilgi ve becerilerin uygulamaya konmasını sağlamak ve böylece hizmet öncesi öğrencilerin ders anlatma becerilerini geliştirmek öğretmenlik uygulamalarının temel amacı olarak kabul edilmektedir (Topkaya ve Yalın, 2004). Dolayısıyla, okul deneyimi dersleri ve öğretmenlik uygulamaları öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimlerinde almış oldukları teorik bilgi ile uygulama arasında bir köprü vazifesi görmektedir. Yapılan çalışma kapsamında elde edilen sonuçlardan, öğrencilerin uygulama derslerini yetersiz bulduklarını belirtmeleri önceki çalışma (Harmandar, Bayrakçeken, Kıncal, Büyükkasap, ve Kızılkaya, 2000) bulguları ile tutarlı olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin hızla gelişen teknoloji toplumunda yeni bilgi ve beceri alanlarında uzmanlaşması, analiz ve karar alma yeteneklerine sahip olması, büyük bilgi yığınları içerisinde dolaşmayı öğrenmesi gerekmektedir (Özdemir ve Çanakçı, 2005). Bu nedenle, öğrencilerin hizmet öncesi eğitimleri sırasında amaçlarına uygun olarak öğretim teknolojileri kullanımına ilişkin becerileri kazanmaları oldukça önemlidir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre öğrencilerin yarıdan fazlası (%60) derslerde öğretim teknolojilerinden yeterli düzeyde yararlandıklarını belirtmişlerdir.

Bu çalışma kapsamında, öğretmen adaylarının çoğu (%68.6) öğretmen eğitimi programlarının laboratuvarlarla ilgili gereksinim duydukları teorik bilgi ve becerileri kazandırdığını belirtmektedir. Bu bulgunun, üniversitenin sahip olduğu ve sağladığı laboratuvar olanakları ile oldukça ilişkili olduğu düşünülmektedir. Çünkü öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimlerinde aldıkları laboratuvar derslerinin ilgili gereksinimlerini karşılamadığı yönünde birçok araştırma bulgusu mevcuttur (Çepni, Kaya ve Küçük, 2005; Şahin, 2001).

Öğretmen eğitimi programında verilen eğitimin mezuniyet sonrası için yetersiz görülmesi, uygulamaların etkili öğretmenlik becerilerini kazandırması açısından yetersiz olması, eğitimle ilgili derslerin çok az olması ve teorik bilginin çok fazla olması öğrenciler tarafından hizmet öncesi eğitimde görülen eksikliklerin başında yer almaktadır. Öğrenciler tarafından öğretmen eğitimi programlarının iyileştirilmesi için getirilen önerilerin görülen eksikliklerle paralel olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre öğrenciler özellikle alanda uygulama derslerinin artırılmasını, ders içeriklerinin günümüz koşulları ile uyum içinde olmasını ve seçmeli derslerin artırılmasını önermektedirler. Yapılan bu çalışmanın sonuçları ile benzer olarak birçok araştırmacı da öğretmen eğitiminde uygulamaya yönelik derslerin sayısının ve niteliğinin artırılmasını önermektedir (Azar, 2003; Özkan, Albayrak ve Berber, 2005). Dolayısıyla, öğretmenlerin kavramsal boyutta yetiştirilmesi her ne kadar üniversiteler tarafından yürütülse de, geleceğin öğretmenlerinin mesleki açıdan yeterli sayılabilmeleri için okullarda uygulama yapmaları ve kavramsal bilginin uygulama ile yoğunlaşması gereği artık tartışılmaz bir gerçektir.

Sonuç olarak, Özkan ve arkadaşlarının da belirttiği gibi (2005), öğretmenlik mesleği dinamik, sürekli gelişen ve teknolojik gelişmelerden etkilenen bir meslek

olarak sürekli geliştirilmeli ve bu doğrultuda öğretmenlerin yetiştirilmesine öncelik verilmelidir.

Kaynakça

- Azar, A. (2003). Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Görüşlerin Yansımaları. *Milli Eğitim Dergisi*, 159, 1-10.
- Çepni, S., Kaya, A., ve Küçük, M. (2005). Fizik Öğretmenlerinin Laboratuvarlara Yönelik Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 181-194.
- Gürbüz, O. ve Genç, S. Z., (2004). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (7), 1-11.
- Gürsoy, H. (2003). Öğretmen Yetiştirmede Sorunlar ve Öneriler. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 28 (299), 28-35.
- Harmandar, M., Bayrakçeken, S., Kıncal, R. Y., Büyükkasap, E. ve Kızılkaya, S. (2000). Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde Okul Deneyimi Uygulaması ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 148.
- Kavcar, C. ve Sezgin, İ. (2003). Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumunun Değerlendirilmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 28 (299), 22-24.
- Kaya, A. ve Büyükkasap, E. (2005). Fizik Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Profilleri, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Endişeleri: Erzurum Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13 (2), 367-380.
- Kiraz, E. (2002). Öğretmen Adaylarının Hizmet Öncesi Mesleki Gelişiminde Uygulama Öğretmenlerinin İşlevi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1, (2), 183-196.
- Kudu, M., Özbek, R. ve Bindak R., (2006). Okul Deneyimi-I Uygulamasına İlişkin Öğrenci Algıları: Dicle Üniversitesi Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (15), 99-109.
- Özdemir, A. Ş., ve Çanakçı, O. (2005). Okul Deneyimi I Dersinin Öğretmen Adaylarının Öğretim-Öğrenme Kavramlarına ve Öğretmen-Öğrenci Rollerine Bakış Açılarını Üzerindeki Etkileri. *İlköğretim-Online*, 4, 1, 73-80.
- Özkan, H. H., Albayrak, M., ve Berber, K. (2005). Öğretmen Adaylarının İlköğretim Okullarında Yaptıkları Öğretmenlik Uygulamasının Yetişmelerindeki Rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 33, 168.
- Şahin, Y. (2001). Türkiye'deki Bazı Üniversitelerin Eğitim Fakültelerindeki Temel Fizik Laboratuvarlarının Kullanımı ve Uygulanan Yaklaşımların Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: K.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şimşek, H. (2005). Orta Öğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi, 2 (1), 2-26.
- Tekkaya, C., Çakıroğlu, J. ve Özkan, Ö. (2004). Turkish pre-service science teachers' understanding of science and their confidence in teaching it. *Journal of Education for Teaching*, 30 (1), 57-66.
- Topkaya E. Z. ve Yalın M., (2004). Uygulama Öğretmenliğine İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 1 (1-2), 14-24.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (6. baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.